

จิ๊บลือเซ่โด่ะต่าปฆ่า

จี๊บลื๊อเซ่โด่ะต่าปฆ่า

เรื่อง ณีรนุช จะซือ

ภาพ ศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

เรียบเรียง นิศานาถ รัตนวิไลลักษณ์

มีนาคม 2563

มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Foundation for Applied Linguistics) ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 และ 6

“โครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยนำภาษาถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้ (ทวิภาษา : กะเหรี่ยงสกอร์ – ไทย)”

Supporting Mother Tongue Based MLE Project in Ethnic Minority Communities in Thailand : Sgaw karen - Thai

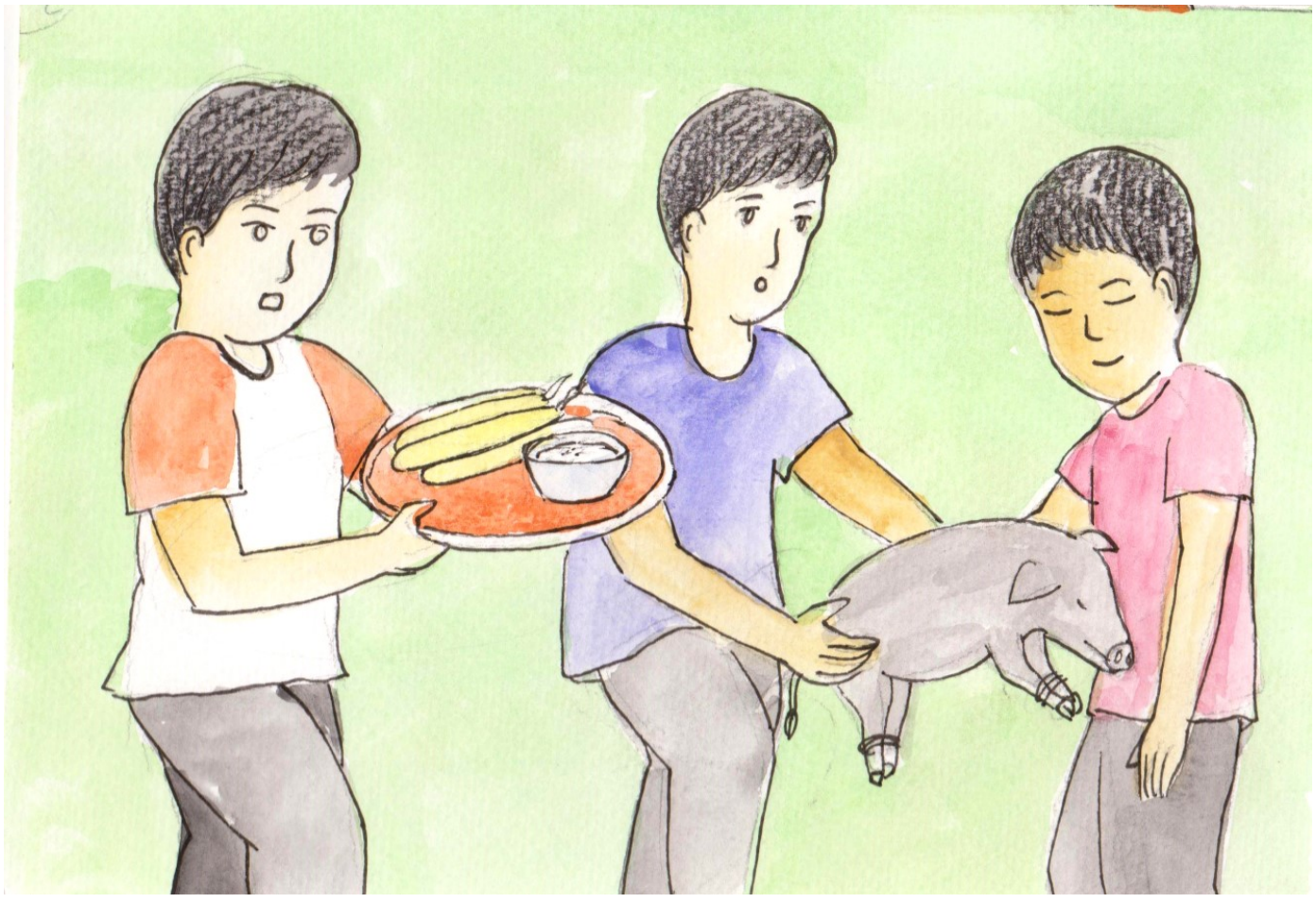
ภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิเกื้อฝันเด็ก Child’s Dream Foundation (CDF)

มื่อโก่ลอ เล๊อ ฮี่ยี่เลปู เล๊อ ฮี่ แม่แต๊คี อำเภอ จ่อะโตปู แก๊ ยี่ เล๊อ ปฆาโอ่ะ แว พ๊ะร๊ะ โพซ่าโฮ โล่แกว๊ แว มี๊รี่แก่ มื่อะ มื่อะ โพซ่าโฮ โอ่ะแว เต่อฆา อ่าลอ แอ่ะ มีแว เล๊อ จะคือ อ๊ะ ป่า ปฆาก๊อแว ออ เล๊อ ซ๊ะปฆ่า ปฆายู๊ย่อะ แว ออ ก๊อ ฆา ปฆายี่โพ แล โอ่ะ แว ล่ะพ๊ะที เล๊อ ซ๊ะปฆาอ่าเด๊อ ด๊อ ก๊อมื่อนีจะคือ ชี่นอ บู๊ แว ซ๊ะปฆ่า

1

เม่ แว เล๊อ ซ๊ะลอ เก๊อน่า แว ต่าจู่ ต่าน่ะ เล๊อ ปฆาเก๊อลื่อ แพ๊ เล๊อ อ่าตือ ลาเซอ อ๊ะค่อที๊ก๊อมื่อนี่ เนฮ ปฆา เก๊อ ลื่อท่อ แว ปฆ่า ยี่โค่ก๊อ ปฆายี่โพ แล โอ่ะโพฆ่ โต๊เจอ ล่อะซ๊ะ เก่อตอ ต่ามา เล๊อ ปฆา เก๊อ ลื่อท่อ ปฆ่า แกว๊ จ๊อ อ๊ะเอ่ะ ตือ ซ๊ะ ท๊อโม่เต่อดือ เก๊อด่ะซี่ แพ๊ เล๊อ อ๊ะเน่ เก๊อ มีลีฮ เก เล๊อ ซ๊ะปฆ่า อ่าเด๊อ

มื่อเช่ท่อ ปฆาซ๊ะปฆ่า เดอ ซ๊ะปฆ่า ด๊อ พ่อะค วา เก่อตอ ลอ พ่ะ อ่ะ ซ๊ะ แล ท่อเล๊อ ต่าลู่โค่ ตานี่ญาอี จะคือ เฆ๊ แว อ่าแคว๊ เล๊อ อ๊ะ เก่อ แล ท่อ เล๊อ ต่าลู่โค่ เดอ ปฆาเซอ ก๊อ ซ๊ะปฆ่า ที แว เล๊อ จะคือ โด่ะท่อ ลี เมอ แว อ่าแล ลอฮ จะคือ ซ๊ะคือต่าโด่ะม๊ะ เล๊อ อ๊ะ เน่ แล แว เดอ ซ๊ะปฆ่า

ต่าล่อ ต่าแกล๊ะ เล๊อ อ๊ะบ่ะ มาต่า ลื่อท่อโอ่ะแว เล๊อ ต่าลู่โค่ ด๊อ จอจือ แว เดอ ยี่เลปู อ๊ะบ่ะ แล ด๊อ แว เก๊อฮ่ารี๊ บ่ะช่าฮ อ๊ะโอ่แว บ่ะตอตอ แกล๊ เต๊อ เฆ บาฮ ปฆา ด๊อ แวเก๊อฮ่ารี๊ เต๊อ เซ เป๊อบ่ะ แล แว เล๊อ เป๊อ คอเด เม่ แว เล๊อ แกล๊ เบล โด่ะม๊ะ เมอ แว เล๊อแกล๊ น๊ะ ยี่โค่ เมอ จะคือ ด๊อ ม่อะต่อะปู๊ เดอซ๊ะปฆา ตือ เล๊อ อ่าตือ แว เล๊อ แกล๊ น๊ะก๊อฆา แด พ่ะต่อ แว ม่อะต่อะป๊ เล๊อ แกล๊ น่ะ เศอ ด๊อ แล ท่อแว เซ่อก๊อ แพ๊ เล๊อแกล๊ เบ่อะตอ จะคือ ที่ ท๊อมี ตาศอ จี่ะ ศอ แว เล๊อ ปฆาปู เม่ แว เล๊อ อ่าพื๊อ แว เล๊อ ปฆาเก่อเญอ แพ๊ เล๊อ จะคือ อ่า ซ๊ะเทอม่าเต๊อ ที่ บ่ะ แว ต่าดี อี น๊อ เต่อ บลอ

จะคือ ลอตี่ ชี่นอ แว เล๊อ เกอชอ อ๊ะ เอ่ะโค่ยี่
โค่ เดอ ปฆายี่โพ นี บ่ะ แว ออ ด๊อ ที๊อ ท่อ เก
แว จะคือ เล๊อ เกอชอ อ๊ะ เอ่ะโค่ จะคือ
เต่อรือ อ่าซ๊ะ ด๊อ แล แวเล๊อ อ๊ะ แม่ะญา แล
ที่ แว เล๊อ แฟ่ะค่อ แฟ่ะค่อโอ่ะ แว เต่อบลื๊อ
ตอ จะคือ ซ๊ะคือ แว ต่าโด่ะม๊ะ เม่ แว เล๊อ อ่า
เต๊อ เน่ ที่ บ่ะ แวยี่ อ๊ะแฟ่ะค่อะ น๊อ เต่อ บลอ
บาฮ จะคือ แล ศอ แว เล๊อ อ่าบู๊ เต๊อที่ศอ

จะคือที่แว เก่อชอ อ่าโพ ลอแท่ะ แว เล๊อ แฟ่ะ ค่อะ อ่าปู จะคือ ก๊อ โจ๊ แว ยี่โค่ เดอ ปฆายี่โพ แล กว่า แว เก่อชอโพ ดือ เน่ เก่อชอ อ๊ะค่อเด ลอ เบล่อะ เล๊อ ทีโบ อ่าปู ยี่โค่ เฆ๊ เน่ แว ปลี เฮ่ ลอ แว ปฆายี่โพ เมอ แว อ่าเจ๊อ เก่อชอ อ่าค่อะ โบ ด๊อ ที๊อ ปลี โต๊เจอ ล่อะซ๊า แพ๊ เล๊อเก่อชอ เฆ่ ท่อ แว เน่ วี เก่อชอโพ แช เท่อ ด๊อ จี่ะตอ แว เล๊อ ปฆ่าปู ปฆายี่โพ เดอ จะคือ ซ๊ะคือ แว ต่า เต๊อที ด๊อ ปฆาซ๊ะปฆา นอ พ๊ะ เอ่ะ แว ซ๊ะปฆา เดอ ปฆายี่โพ อ๊ะต่ามา แพ๊ เล๊อ ก๊อฆา แด่ะ เน่ แว ต่ามา วี โต๊เจอ ล่อะซ๊ะ กล๊อ แว ว่า เม่แว เล๊อ อ๊ะ เก่อ เก เท ต่า พ่ะโพล่ อ๊ะล่อ เล๊อ ยี่เลปู แพ๊ เล๊อ อ๊ะ เก่อตอ แววี ปฆาซ๊ะปฆา ลื่อท่อแว ปฆา ด๊อ เค๊เน่ แว ต่าเฆ ต่าบ่ะ เล๊อ ทีเก๊อโอ่ะแว เน่ เต๊อนี่ แพ๊ เล๊อ อ่ามา ต่า วีเก๊อฆา แด่ะ เก แว เล๊อ เด๊อ

เรื่อง พิธีขอบคุณป่า

แสงแดดได้สองแสงจ้ากลางหมู่บ้านขุนแตะ อ.จอมทอง เป็นหมู่บ้านที่มีผู้คนอาศัยอยู่กันมากมาย เด็ก ๆ ในหมู่บ้านเล่นสะบ้ากลางหมู่บ้านอย่างสนุกสนาน มีเด็กชายหน้าตาน่ารักตัวดำ ชื่อ จะคือ พ่อของจะคือเป็นคนทำพิธีกรรมของหมู่บ้านเรียกว่า “พ่อเฒ่า” จึงเป็นผู้ที่มีคนนับหน้าถือตา ชาวบ้านมักจะมานั่งเล่น ดื่มน้ำชาบนบ้านของพ่อเฒ่า และในทุก ๆ วัน จะคือจะชอบนั่งข้างๆ พ่อเฒ่า เขาชอบฟังและสนใจพิธีกรรมและความเชื่อของชนเผ่าในต้นเดือนเมษายนของทุกปีจะมีการทำพิธีเลี้ยงเจ้าป่า พ่อเฒ่าจะเรียกชาวบ้านมาประชุมและให้ชาวบ้านช่วยกันเตรียมของที่จะใช้ในพิธีกรรม ได้แก่ ขี้ผึ้ง ข้าวสาร หมูตัวเมียหนึ่งตัว กระดาษสี เมื่อได้สิ่งของทั้งหมดแล้วก็เอาไปไว้ที่บ้านพ่อเฒ่าก่อน

วันรุ่งขึ้นพ่อเฒ่า ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ชายก็ได้เตรียมตัวขึ้นดอย ในปีนี้จะคือขอพ่อเฒ่าขึ้นดอยไปด้วย พ่อเฒ่าเห็นว่าจะคือก็โตพอที่จะไปด้วยเลยอนุญาตให้จะคือไปได้ จะคือดีใจมากที่ได้ไปกับพ่อเฒ่า

สถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมนี้อยู่บนภูเขาสูงและห่างไกลจากหมู่บ้าน จึงต้องเดินทางด้วยจักยานยนต์ แต่ก็มีบางพื้นที่ที่ไม่สามารถขับจักยานยนต์ไปได้ ต้องเดินเท้าขึ้นไป เพราะเส้นทางค่อนข้างชันและลื่นมาก ๆ ทำให้การเดินทางนั้นลำบากขึ้น พ่อเฒ่าให้จะคือนั่งซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ไปกับผู้ใหญ่บ้าน พอถึงเส้นทางที่ต้องเดินเท้า ทุกคนก็เอามอเตอร์ไซด์จอดไว้ระหว่างทาง และเดินขึ้นสันเขาไปด้วยกัน ระหว่างทางที่เดินไปนั้น จะคือได้เห็นหมูป่ากวางป่า สัตว์ป่าต่างวิ่งหนีเข้าป่า เพราะตกใจกลัวคน ขณะที่จะคือเพลินเพลินและตื่นตาตื่นใจกับสิ่งได้พบเจออยู่นั้น จะคือไม่ทันได้ระวังตัวทำให้สะดุดล้มลงบนกองขี้ช้าง พ่อเฒ่าและชาวบ้านหัวเราะชอบใจ แล้วก็ช่วยกันพยุงจะคือขึ้นมาจากกองขี้ช้าง จะคือก็สะบัดตัวและเดินต่อไปเรื่อย ๆ เดินไปสักพักก็เจอฝายชะลอน้ำ ที่มีหลายฝาย จะคือตื่นเต้นดีใจมากเพราะไม่เคยมาที่ฝายชะลอน้ำของหมู่บ้าน จะคือก็เดินเข้าไปใกล้ๆ

ทันใดนั้นจะคือก็เห็นลูกช้างตกอยู่ในฝายชะลอน้ำ จะคือตะโกนเรียกพ่อเฒ่ากับชาวบ้านให้มาดูลูกช้างตัวนั้น เท้าของลูกช้างติดอยู่ที่ท่อน้ำ พ่อเฒ่าเอาเชือกให้ชาวบ้านให้ชาวบ้านมัดขอของลูกช้างแล้วช่วยกันดึงออกจากท่อน้ำ ลูกช้างออกจากท่อน้ำได้ ลูกช้างลุกขึ้นรีบเดินเข้าป่า ชาวบ้านและจะคือ ต่างดีใจ สักพักพ่อเฒ่าก็แบ่งงานให้ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน เมื่อได้รับหน้าที่แล้ว ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านก็พากันไปตัดไม้ไผ่และเอาไม้ไผ่มาสานเพื่อวางสิ่งของที่รวบรวมมาจากชาวบ้าน เมื่อเตรียมสถานที่เสร็จแล้วก็เอาของที่เตรียมมาวางไว้บนนั้น จากนั้นพ่อเฒ่าก็ทำพิธีขอขมาเจ้าป่าและขอพรปกป้องรักษาต้นน้ำให้มีน้ำกินน้ำใช้ตลอดทั้งปี เมื่อพิธีเสร็จแล้วก็เดินทางกลับบ้าน

MTB MLE

Instructional and Learning Materials Repository